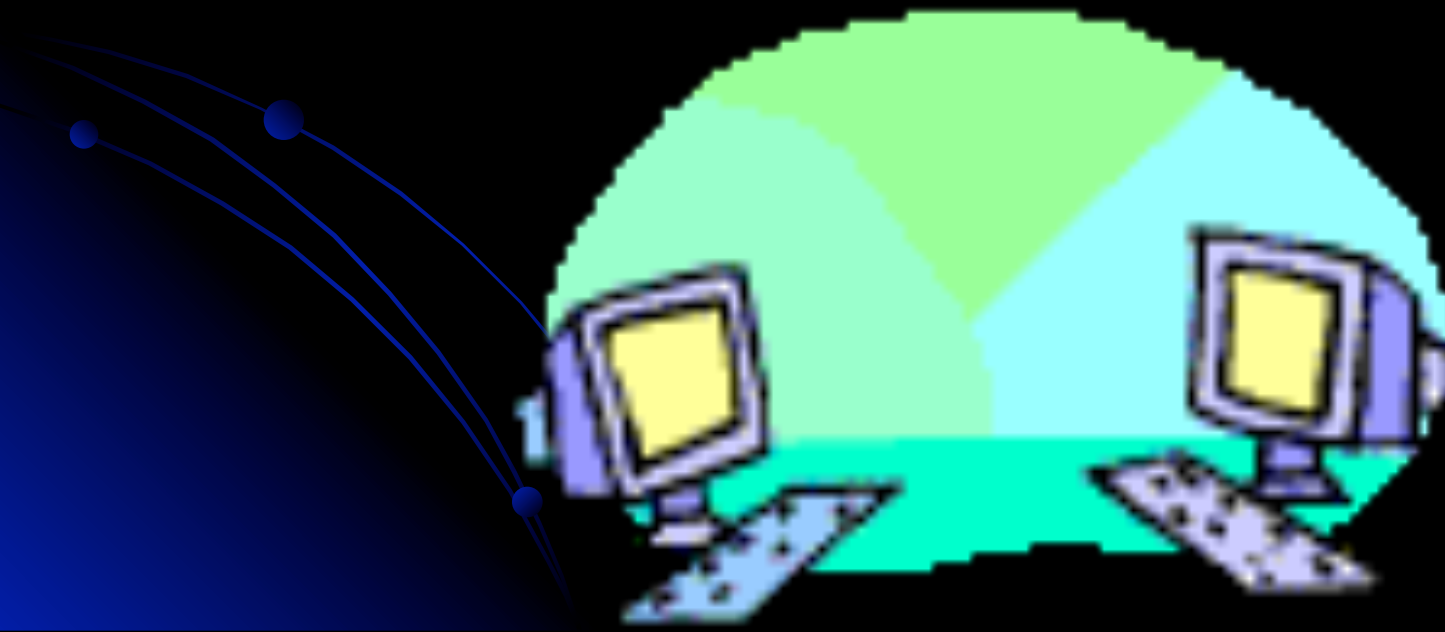

Médiapedagógiai módszerek a földrajztanításban

Alapdilemma 1.

Földrajztanítás lényege (elméletileg):

**rányissa a gyerekek szemét a világ szépségeire, értékeire
nem lezárt ismereteket nyújtani a tanulóknak**

- a változások érzékeltetése**
- a világ változásai összefüggéseinek megértetése**

- a hagyományos taneszközök nem tudják követni**
- a tanulók gyorsabban reagálnak az újra, mint a tanárok**
- a tananyag kevésbé érdekes, mint a mindennapok történései**

Alapdilemma 2.

A tanulók a tudás $\frac{3}{4}$ részét az iskolán kívüli világból szerzik

A médiumok erősebben hatnak a tanulókra, mint az iskola

keveredik a valódi világ és a médiumok által közvetített

- a természeti világból csak a szélsőségeket mutatják be számukra (pl. legek, katasztrófák, rombolás)
- új időbeosztások születnek (pl. napirend, szokások)
- új értékrendek alakulnak ki $\leftrightarrow$ meghatározzák, mit tartsanak jónak vagy rossznak, hogyan gondolkodjanak

felhasználása az iskolai
tudásszerzésben

Médium: a tömegkommunikációs rendszer (írott sajtó, rádió, televízió, telefon, számítógépes hálózatok, mozifilm, plakát, képregény stb.) audiovizuális üzenetei és fogyasztói

Médiapedagógia: a médiumok működésének megismertetésével, oktatásban való felhasználhatóságával, és nevelési szerepével foglalkozik

célja: felkészítse a gyerekeket

- a médiumok megválasztására
- kritikus használatára
- információik befogadására (⇒ tudatos médiafogyasztók)
- a médiumok okozta szocializációs veszélyek fogadására

tantárgyközi jellegű

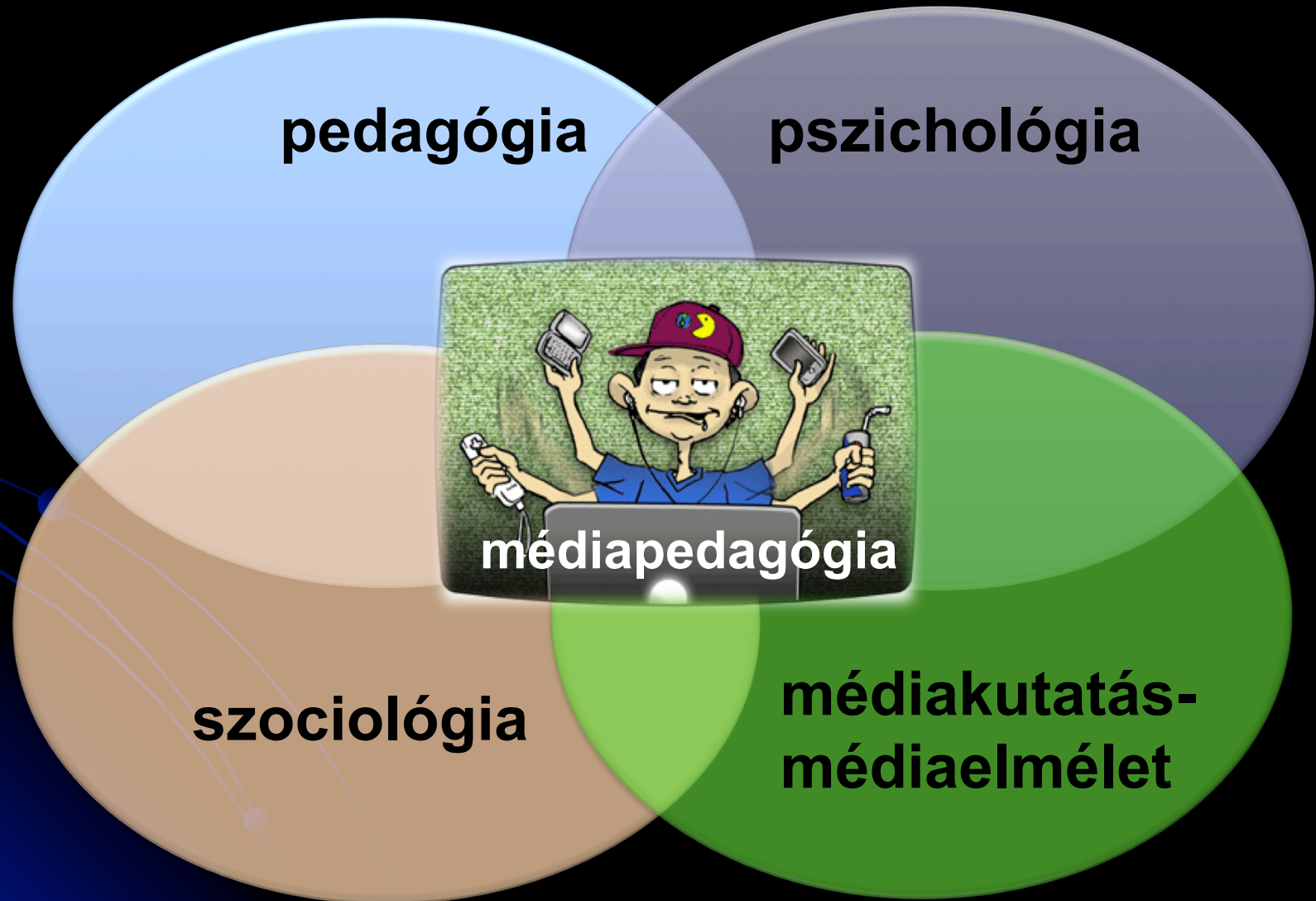
Választás:

- médiumok között
- beszédmodok között (pl. szaknyelv, tömegkultúra)
- műfajok, műsortípusok között
- saját (pl. nemzeti, európai, nemzetiségi) vagy más kultúra közvetítése között
- régi és kortárs szövegek / képek között
- saját kultúrában / ellenkultúrában / szubkultúrában keletkezett tartalmak között

Kritikus médiahasználat:

Mire vonatkozik a kritika? (szöveg, tematika, cselekmény, stílus, szereplő, technikai megvalósítás, kínálat, médiaintézmény, médiaprezentáció, stb.)

A médiapedagógia helye a tudományok rendszerében

munkaerőpiaci elvárások
(kommunikáció, kreativitás, nyelvtudás,
információs műveltség, médiaismeret)

oktatás

médiainformatika
(szöveg, hang, mozgóké, telekommunikáció,
tömegkommunikáció)

Médiaműveltség helye

multimodális műveltség

a kommunikáció különböző módjainak alkalmazása

információs műveltség
médiaformák értékelése, szükségleteknek megfelelő felhasználása

vizuális
írástudás

technikák
elemzése,
létrehozása,
használata

formák,
tárolás,
továbbítás

médiaműveltség
a média élvezete

multikulturális írástudás
a különböző kultúrák viselkedésének,
meggyőződésének, értékeinek
összehasonlítása, méltánylása

állóképek

Médianyelv megfejtése

kódértelmezés

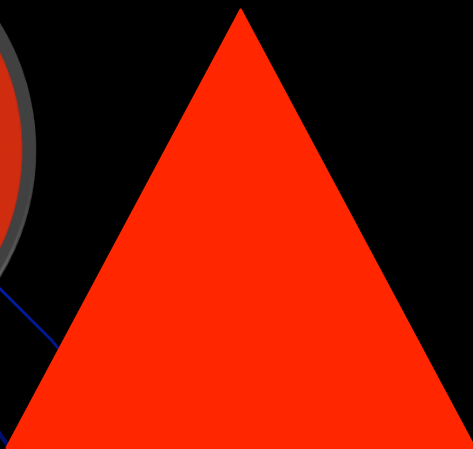
a mindennapi életben való eligazodásra készíti fel

- szimbólumok felismertetése
- annak megbeszélése, hogy az adott dolog mely jellemzőit emeli ki, milyen eszközöket használ hozzá

Mit jelképez?
Mit üzen?

Pl.
a balatoni viharjelző gömb
színskálája,
a piros szín,
a figyelmeztetés háromszöge,
a harangzúgás ritmusa

Lényegkiemelés → gondolkodási képességek fejlesztése

Képek kódolása

1. technikai
2. szimbolikus
3. írott

Technikai kódolás

- kameraállás
- képkivágás
- termélység, mélységélesség
- megvilágítás és exponálás
- montírozás (kép, hang, környezet viszonya)

Szimbolikus kódolás

- tárgyak
- környezet, berendezés
- metakommunikáció (testbeszéd)
- ruházat, öltözködés
- szín

Írott kódolás

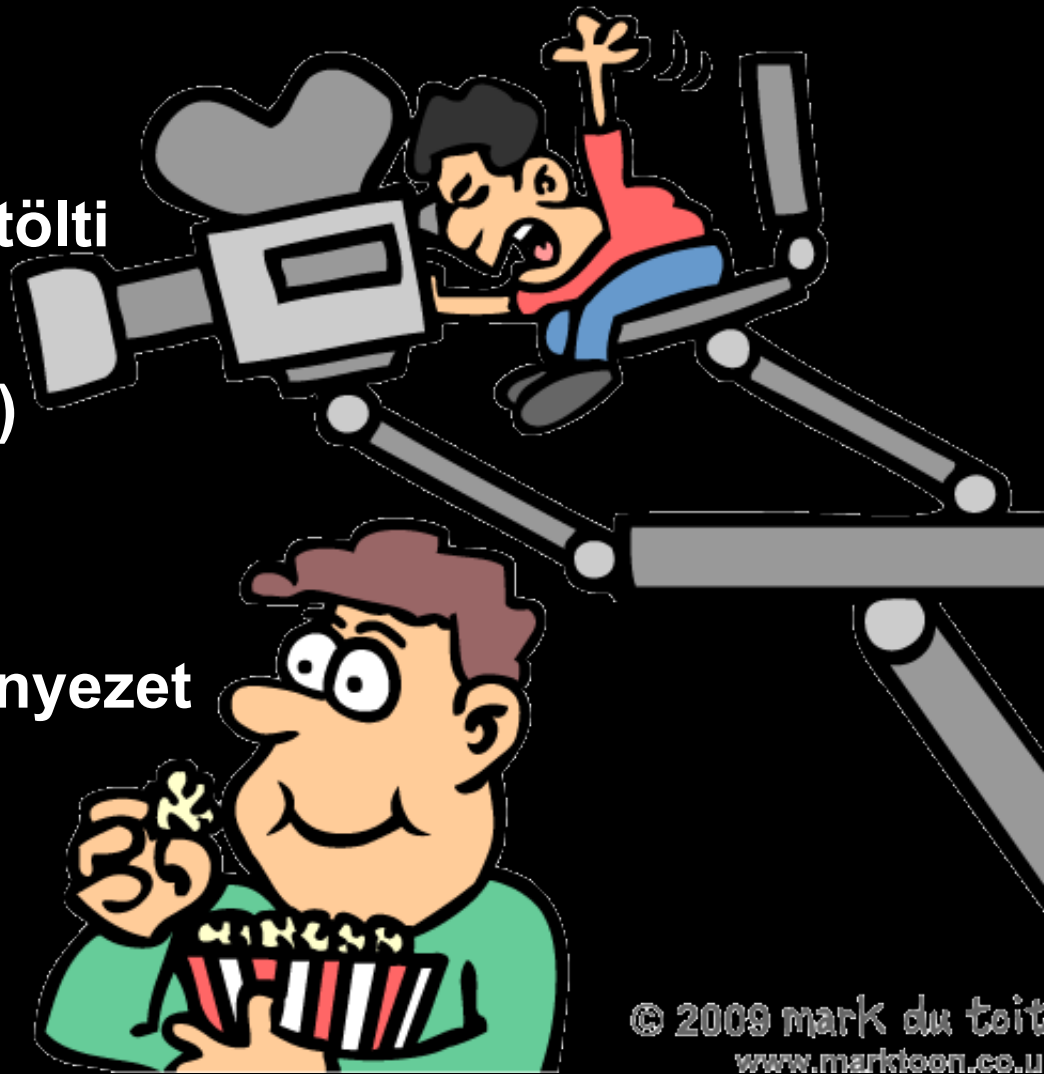
- főcím
- képaláírás
- beszéd-buborék
- stílus

Képkivágások

- szuperközeli (< emberfej)
- nagyközeli (emberi fej kitölti mellkép)
- félközeli (deréktól felfelé)
- amerikai (térdtől felfelé)
- totál (tetőtől talpig)
- nagytotál (az alak és környezet együtt hat)
- óriás totál (panoráma)

Gépállások

- szemmagasság
- madárperspektíva
- békaperspektíva

© 2009 mark du toit
www.marktoon.co.uk

Földrajzi információs piramis

Ismert összefüggések

stratégiai sík

tájprognózis

dinamikai sík

tájelemzés

folyamatok síkja

tájelemzés

valóság síkja

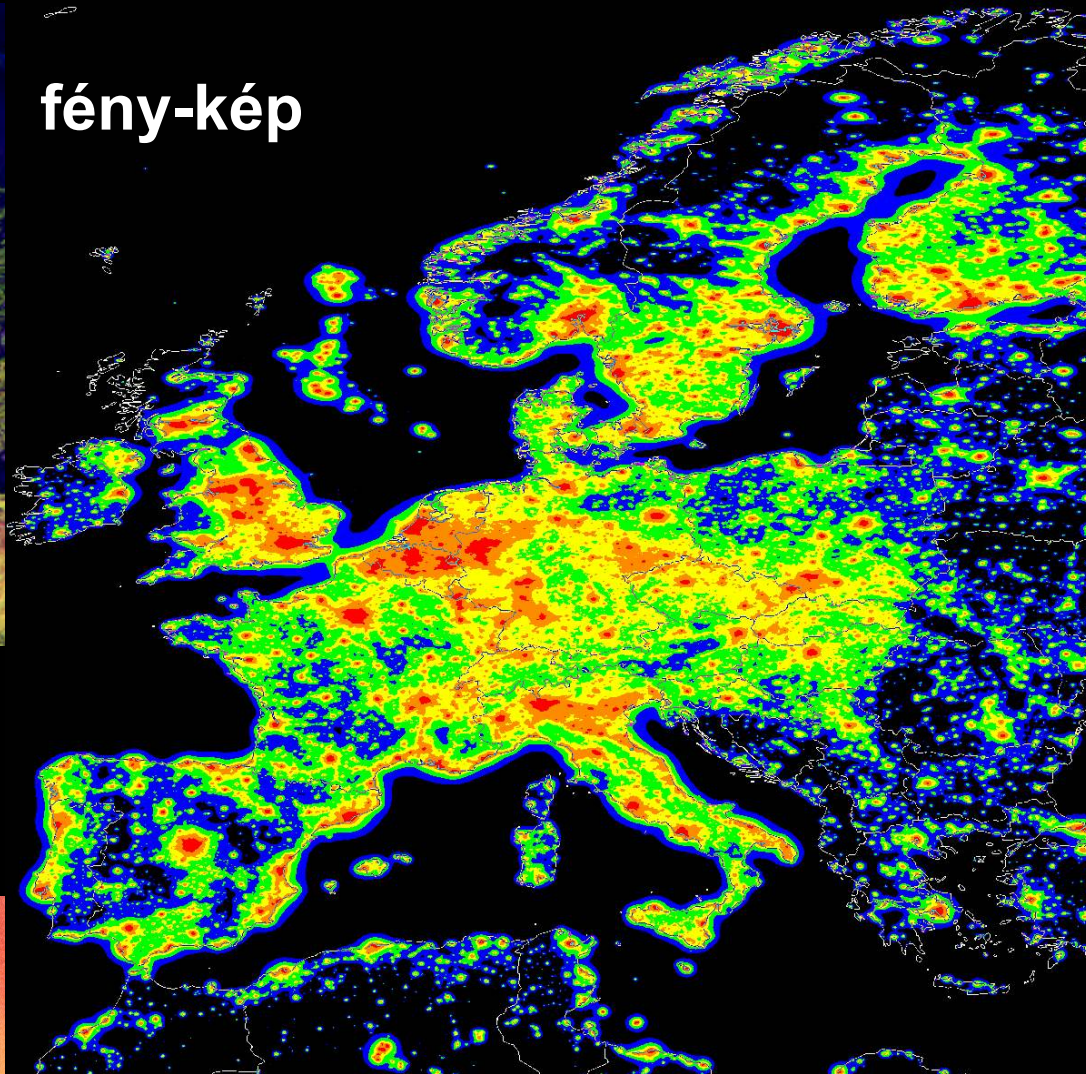
tájleírás,
elemzés,
állapot-
felvétel

Ismert részletek

fény-kép

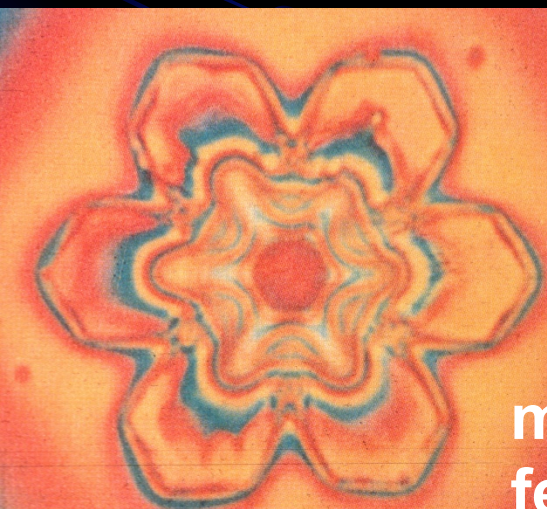

látkép

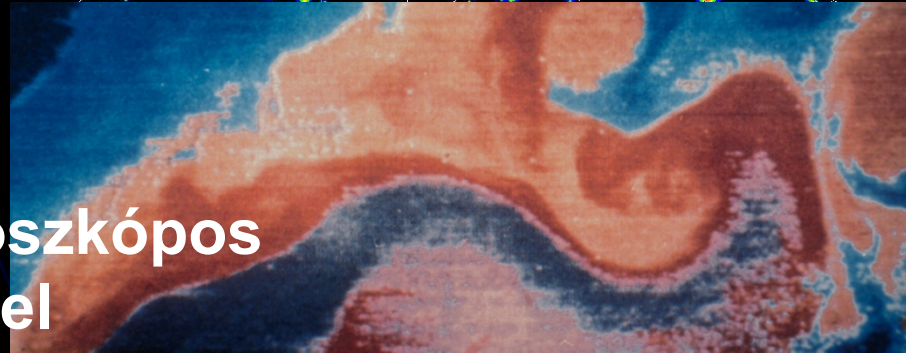

műholdfelvétel

képtípusok

**mikroszkópos
felvétel**

hőfelvétel

Képkompozíciók

10 kép közül válaszd ki
egy elképzelt filmet

készíts képet

mozgóképek

Narráció = a bemutatásra kerülő esemény időbeli és
oksági elrendezése előbeszéddel
elbeszélés (állítások sorozata)

kétféle elem:

- kronológiai (mikor történt?)
- motivációs (miért történt?)

Kép alapú médium $\Rightarrow$ narráció

Állóképhez szöveg

Pl. A városodás
problémái a fejlődő
világban

MEATRIX

Pl. Meatrix

Mozgóképhez
szöveg

Pl. Till Nowak:
Delivery (4.)

Hogyan jeleníti meg a földrajzi lényegét?

lényegkiemelés gyakorlása

+ médianyelv megismerése

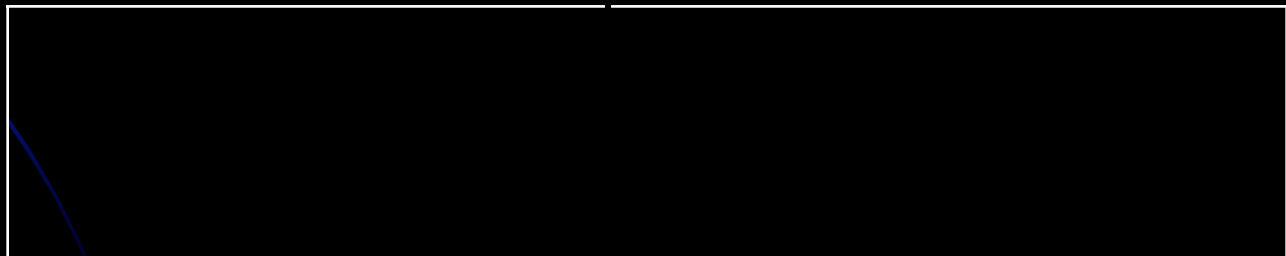
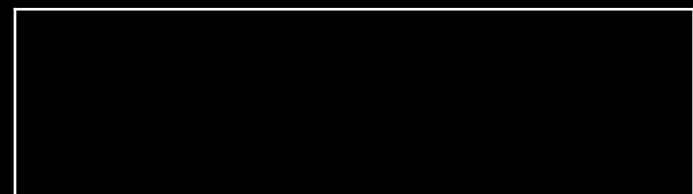
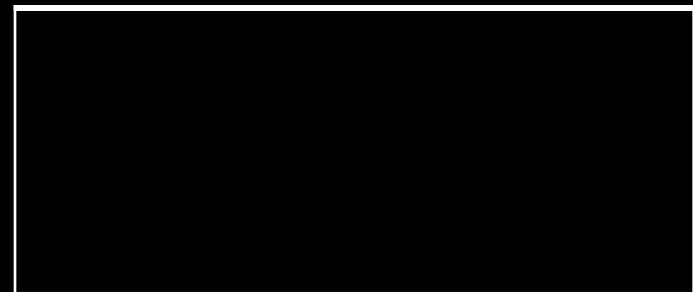
**Mi volt benne
a hír, a hasznos
információ**

**Kiderült-e
a helyszín?**

**Kiderült-e
az időpont?**

**Feldol-
gozási
szem-
pontok**

**Mi volt benne
a hír, a hasznos
információ**

**Kiderült-e
a helyszín?**

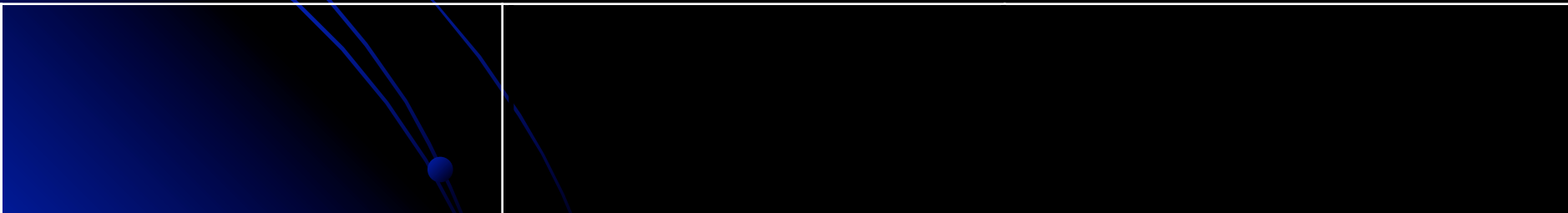
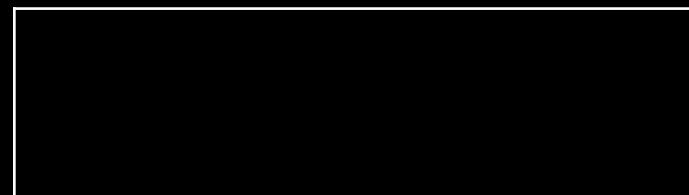
**Kiderült-e
az időpont?**

**Feldol-
gozási
szem-
pontok**

**Hogyan mutatták
be a hírt? Hogyan
értelmezték?**

**Mi hordozta a hírt:
a látvány vagy
a kommentár?**

**Mi volt benne
a hír, a hasznos
információ**

**Kiderült-e
a helyszín?**

**Kiderült-e
az időpont?**

**Bemutatta-e
minden
fél álláspontját?**

**Milyen
ellentmondások
voltak?**

**Hogyan mutatták
be a hírt? Hogyan
értelmezték?**

**Mi hordozta a hírt:
a látvány vagy
a kommentár?**

**Kinek az érdekét
képviselte?**

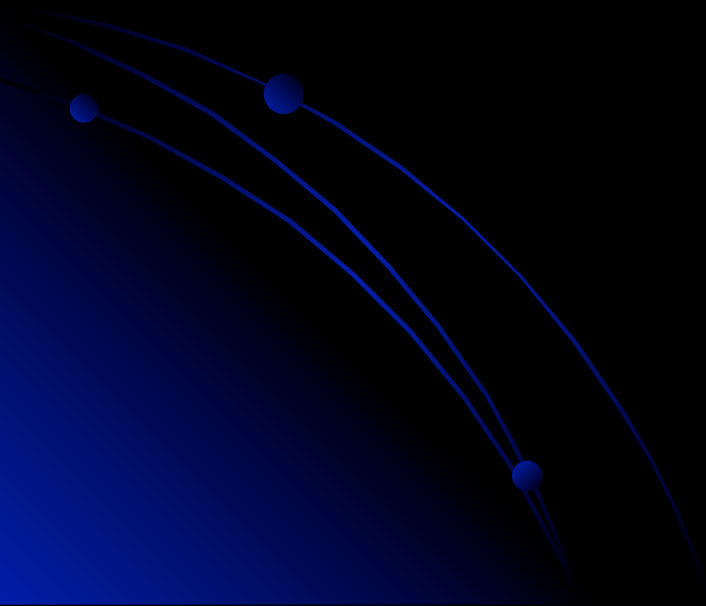
**Milyen rejtett
üzenete volt?**

**Feldol-
gozási
szem-
pontok**

A filmen bemutatott dolgot **más eszközzel** is
(pl. oktatófilm, újságcikk, régi természettudományos leírás)

Összehasonlítás (ábrázolásmód)

Reklámok

Felismerés szlogen alapján

- Connecting People

NOKIA
Connecting People

- A te hangod

- Vezetni mindig élvezet

- Még többet még kevesebbért

- Tegyük együtt a gyermekekért!

- Mindegyik táblában
egy jó pohár tej van

Milyen kifejezési eszközökkel dolgozik ez a reklám?

Tervezz reklámoz a kép felhasználásával!

Tervezz hangot egy képi reklámhoz!

Műsorok

Műsortípusok:

Televíziós műsorok

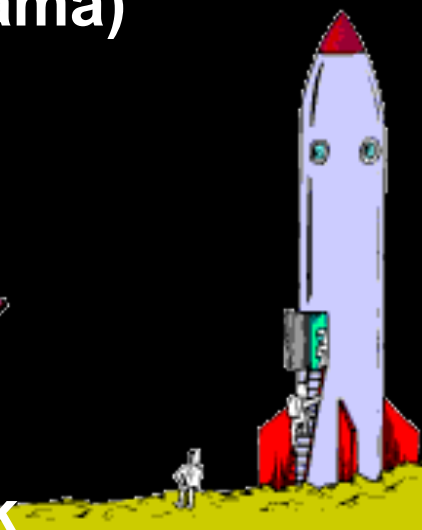
- információs műsorok (pl. híradók, háttérműsorok, beszélgetések, riportok)
- filmműsorok
- kulturális és oktatási műsorok (pl. zenei, színházi közvetítések, iskolatévé)
- sportműsorok
- szórakoztató műsorok (pl. show-műsorok, vetélkedők, szórakoztató magazinok)

Egy témát **különböző műfajú tévéműsorokkal** dolgoz(tat) fel
(pl. oknyomozó riport, elemző műsor, magazinműsor,
ismeretterjesztő- és útfilm, dokumentumdráma)

Mindegyik műsorban
a kérdésre keresik a választ
a problémát oldják meg

- eltérő műfajú műsorokkal különböző
tartalmú és mélységű információkhoz jutunk
- különböző céllal, nézőponttal készült képsorok más-
mutatnak be a valóságról, más-
tudatnak, másra helyezik
a hangsúlyt
(pl. árvízi hír ⇒ házakat pusztít / az artéri
erdőknek szükségük van az időszakos
vízborításra)

A műsorok igazságtartalmának vizsgálata földrajzi-környezeti szempontból

Pl. hibakeresés:

- egy-egy tévéhíradó anyagából
- tematikus műsorokból (pl. bulvármagazin, kvízműsor, időjárás-jelentés, reklám)
- játékfilmből (pl. teleregény, kalandfilm)

saját tudásuk

szakirodalom-használat

folyamatos (időszakos)

feladat is lehet

Fiktív hírek címei ⇒ **szerkessz** belőle híradót / rövid hírműsort / újságoldalt!
+ indokold a hírek sorrendjét!

Közzszolgálati és kereskedelmi tévéhíradó **összehasonlítása**
tematikus és/vagy ábrázolási szempontból

Műsorstruktúra összehasonlítása

⇒ rendező elvek megállapítása

Sajtó

A legegyszerűbben bevonható a tanításba, mert

- mindig kéznél van
- csaknem minden földrajzi témakörhöz kapcsolható
- könnyen feldolgozható (köznyelv! – szövegértés)
- folyamatosan frissíthető, bővíthető

⇔ hamar elavul

1. Cikkek – tények forrásai

Módszertani elvárások

- A tanulóknak megfelelő nyelvezetű, szókincsű, stílusú cikkek választása
- Életkori sajátosságok figyelembe vétele
- Tárgyilagos és tényszerű cikkek választása
- Politikamentesség
- Hosszabb cikkek lerövidítése

Leggyakoribb sajtóműfajok

Hír			Tudósítás	Kommentár
Mínuszos hír	Címes hír	Információ		
- válaszol a 6 alapkérdésre; - a hír lényegét a mondat elején vastag betűvel kiemeli	- van címe; - bővebb; - beszámolhat következményekről is	- részletesebb; - a tények összefüggéseire, körülményeire és következményeire is kitér	- a tudósító helyszíni élményei, benyomásai alapján készült; - tárgyyszerű; - pontos információkat közöl; - érzékelteti a hangulatot is	megjegyzésekkel ellátott tudósítás

A hat alapkérdés a hírben

Manióka üzemanyag

(mikor?)

hol?

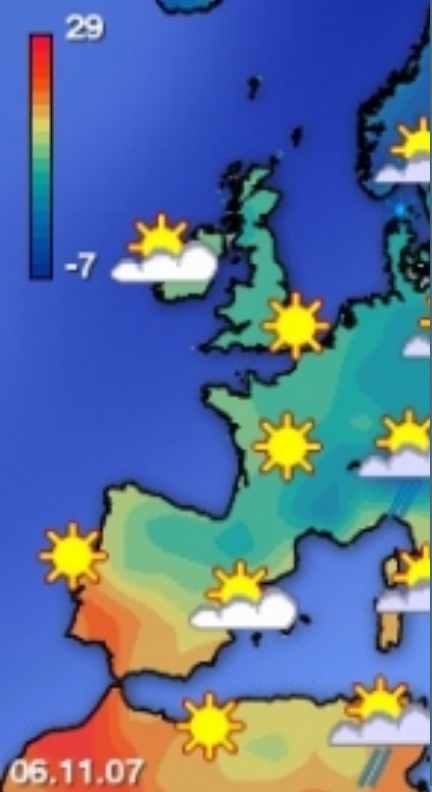
ki?

Immár a gyakorlati tesztekét végzik Kolumbiában a maniókagyökérből előállított bioüzemanyaggal. A Trópusi Mezőgazdasági Nemzetközi Központ szakemberei egy hagyományos benzines autóban sikerrel próbálták ki a szénhidrátban gazdag maniókagumóiból készült etanol üzemanyagot. A kocsikat az interneten megrendelhető 120 dolláros (22 ezer forint) berendezéssel lehet majd alkalmassá tenni a zöldbenzin használatára. (MTI)

hogyan?

mit?

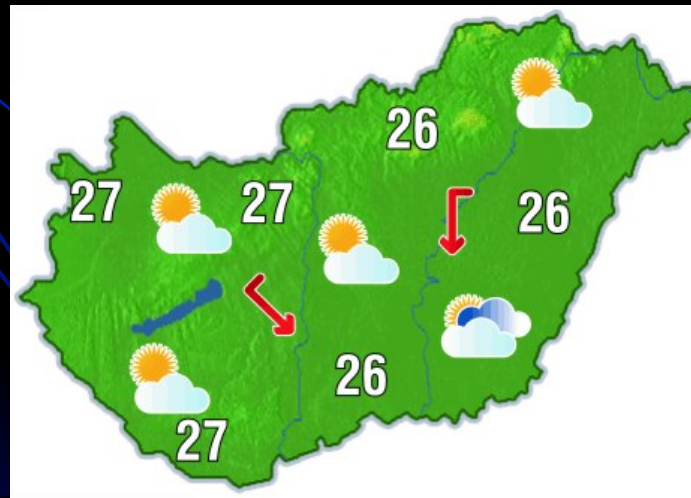
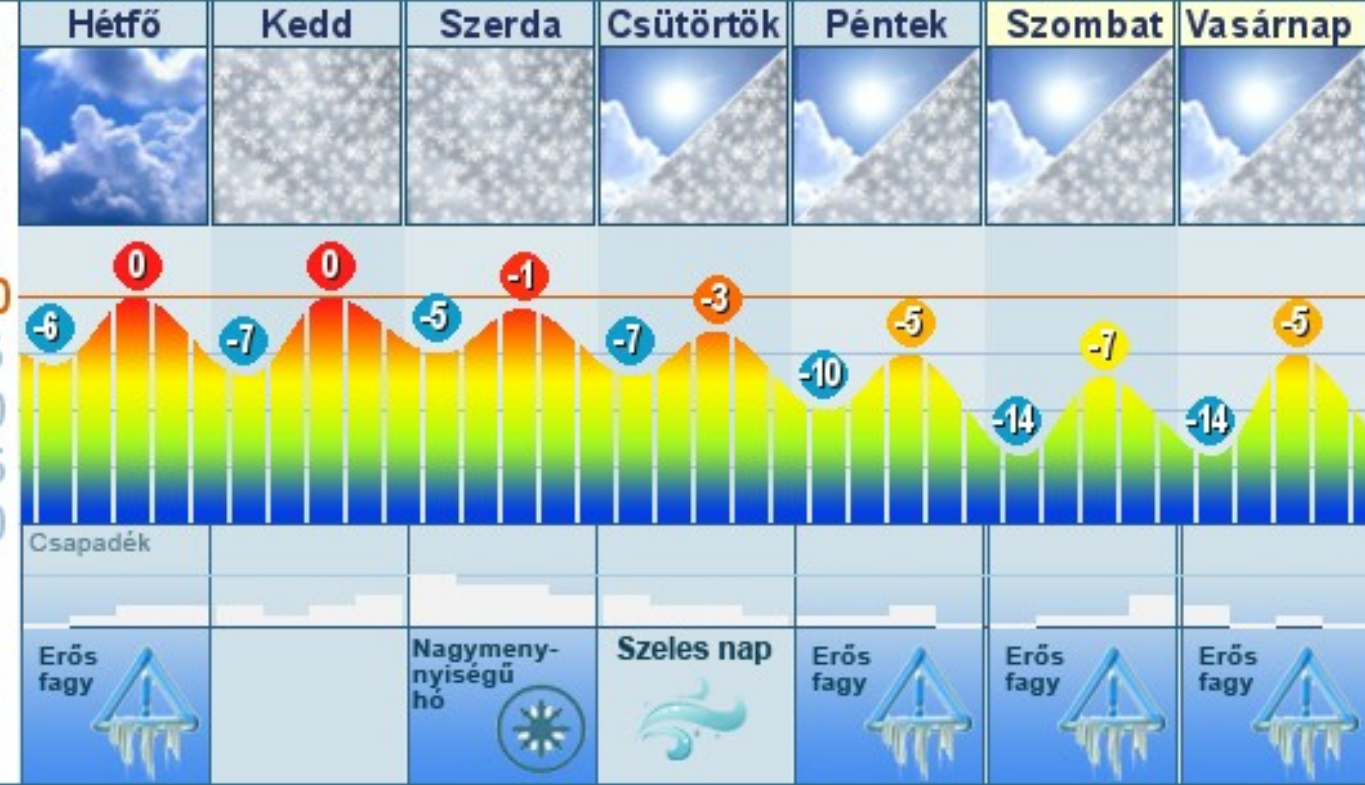
miért?

Jellemző időkép
www.idokep.hu

Hőmérséklet
0
-5
-10
-15
-20

Várható veszélyes jelenségek
20mm
10mm
5mm

3. Apróhirdetések

Álláshirdetések $\Rightarrow$ munkaerő-piaci helyzetkép

Ingalanahirdetések

- **telekarak $\Rightarrow$ tematikus térképrajzolás**
- **hol van érdeklődés $\Rightarrow$ helyzetgyakorlat, szerepjáték**
(pl. Mit tennél, ha te lennél a polgármester / építési vállalkozó, hogy a régiódba csalogasd az ingatlanbefektetőket?)

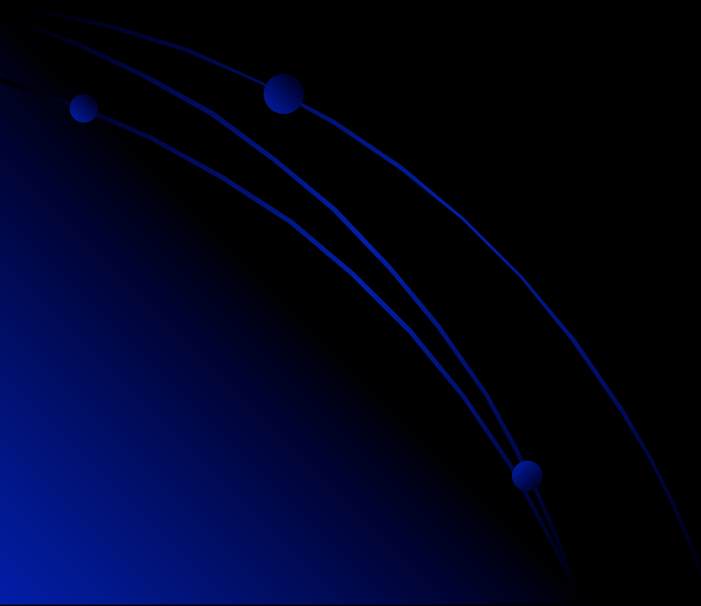
Utazási hirdetések – hová?

$\Rightarrow$ **riportkészítés**

$\Rightarrow$ **útvonalvázlat-készítés**

4. Sporthírek

- **csapatok székhelye + hol játszanak $\Rightarrow$ közlekedési útvonalak rajzolása; utazási időszámítás**
- **miről kapták nevüket a sportegyesületek?**
- **csapatok székhelyének jelölése körvonalas térképen**
- **előrejelzés: milyen idő várható a sportversenyek idején és helyén?**

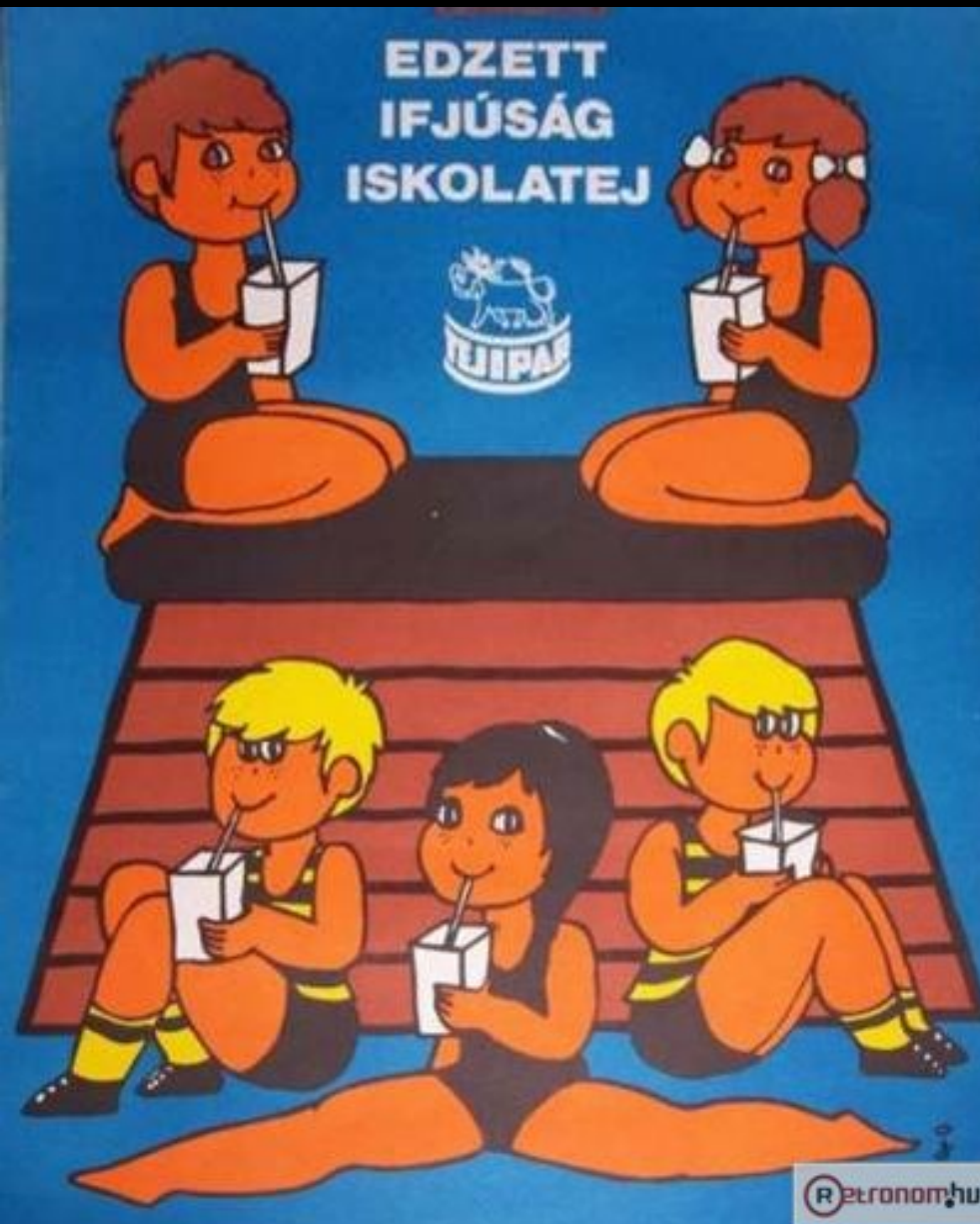
A tanulók beszélgetése

Riport	Mindkettő	Interjú
		
beszámoló, személyes benyomás (esemény, történés)	előbeszéd illetékes(ek) megszólaltatása	személyes beszélgetés (gondolat, érzelem, vallomás)
riporter + riportalany(ok)		műsorvezető + újságírók (szakértők)
az esemény helyszínén		stúdióban, asztalnál
a történet, az esemény van a középpontban (okai, magyarázata)		a vélemények vannak a középpontban

Plakátok

Hasonlítsd össze a két plakát kifejezési eszközeit!

Igyál sok tejet!

**Készíts plakátot a kép felhasználásával!
szöveg + lehetnek rajta új képi elemek + újrakomponálás**

A TE
ANYUKÁDNAK

MAROKKÓ

Milyen kifejezési

**BUDAVAR
TOURS**

EGY HÉT
SZÁLLODÁBAN MÁR:

79.900 Ft-tól

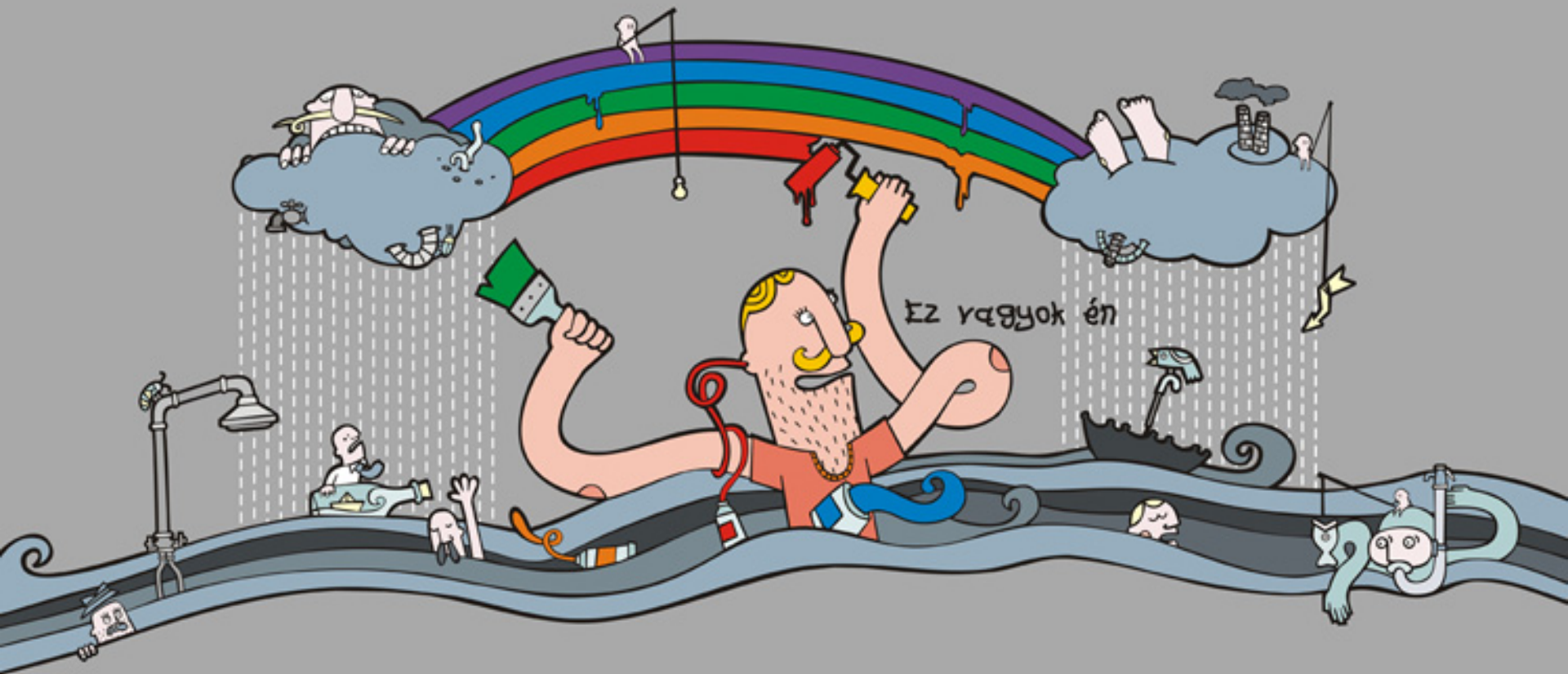
www.budavartours.hu

Tel: (36-1)123-45-67

Mi az üzenete?

Mutasd be az üzenetét a bálnák szemszögéből!

**Mi az üzenete?
Fogalmazd meg szavakkal /
mondatokkal / esszében!**

CD-, DVD-, könyvborító
Milyen tartalmakat rejt?
(jelképek megbeszélése)

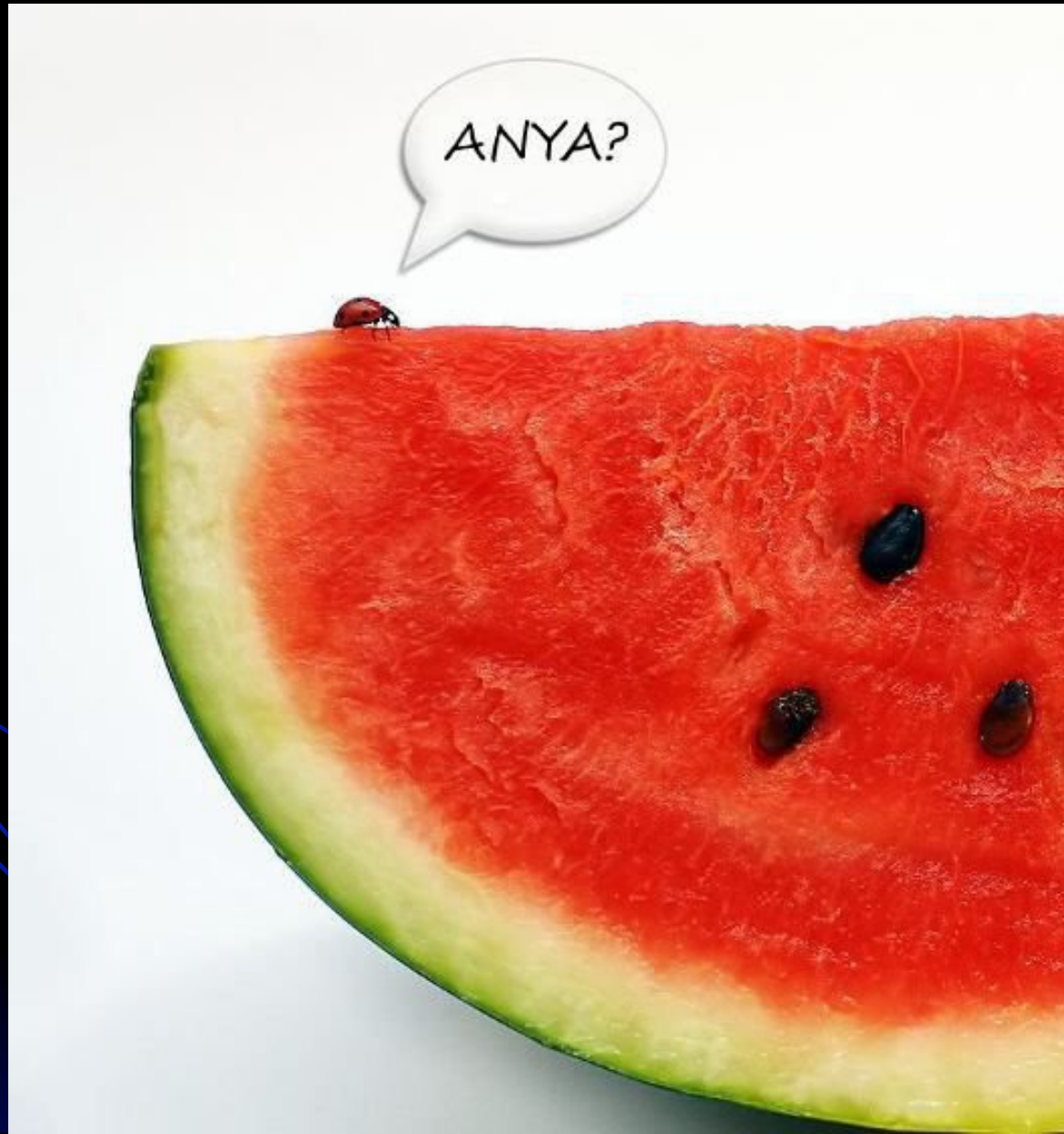
AZ ELSŐ SOROZAT ÓRIÁSI SIKERE UTÁN
KRISKÓ LÁSZLÓ ÉS PÖRZSE SÁNDOR BEMUTATJA :

CSILLAGÖSVÉNYEN
történelmi sorozat

TITOKZATOS MONDÁINK
A MAGYAR NÉP REJTÉLYES EREDETE ÉS NYELVE
BETYÁRVILÁG
AZ ŐSNYELV

Tervezz szöveget a képhez, hogy jó plakát lehessen!

Médiareprezentáció

Médiareprezentáció = a világ jelenségei, történései, társadalmi csoportok megjelenítése a médiumokban (pl. nemi szerepek, kisebbségek)

Szempontok:

- Melyik kisebbségről milyen arányban szólnak a hírek?
- Milyen témák jelennek meg a kisebbségekkel kapcsolatban?
- Milyennek mutatják be a kisebbséget?
- Milyen eszközökkel mutatják be a kisebbséget?

szlovákok

románok

németek

szerbek

ep

